

DE ARCHITECT

Een publiek gebouw is meer dan een dak boven een hoofd

10 FEBRUARI 2015 | Koen van Synghel (<http://www.standaard.be/auteur/koen-van-synghel>)

In de heisa rond het ontslag van de Vlaamse Bouwmeester – onschuldig tot het tegendeel is bewezen – wordt vergeten wat deze ‘staatsdienaar’ met zijn team de afgelopen jaren realiseerde. Tot in de kleinste uithoek van Vlaanderen kan je ‘zijn’ vruchten plukken. Zo ook in Moorsel bij Aalst, waar een trefcentrum en jeugdlokaal tot stand kwam dat het dorp zowel vrijwaarde als vernieuwde.

Architectuur maakt en weerspiegelt de cultuur waarin ze ontstaat. Daarom is een publiek gebouw niet zomaar een spreekwoordelijk dak boven het hoofd, maar toont het de ambitie van een samenleving. Deze wordt steeds complexer.

Gebouwen moeten voldoen aan vaak tegenstrijdige regels: bewaren versus innoveren, bouwen versus het behoud van vrije ruimte of plannen versus laissez-faire.

Het ambt van Vlaamse Bouwmeester werd in het leven geroepen om administraties juist in deze grijze conflictzone bij te staan. Zo laten ze publieke gebouwen ontwerpen die de naam 'publiek' waardig zijn.

Sinds kort staat in Moorsel een trefcentrum en een jeugdlokaal aan de rand van een historische pastorietuin. Dat gebeurde niet zonder de verdienste van de Vlaamse Bouwmeester, die er een Open Oproep voor uitschreef. Het pand zat jarenlang verborgen achter een hoge muur. Later werd het belaagd door verkavelaars. Finaal raakte het beschermd als park.

Monumentenzorg keek met argwaan naar elk bouwplan dat afbreuk zou doen aan de pastorietuin. De lokale VZW Parochiale Werken St-Martinus Moorsel en de stad Aalst beseften dat Monumentenzorg geen vrede zou nemen met een plan van de architect om de hoek. Ze riepen de hulp in van de Vlaamse Bouwmeester. Het is de vraag of dit binnenkort nog mogelijk zal zijn. Met het oog op meer zelfbestuur wil de Vlaamse Regering de steun van de Vlaamse Bouwmeester aan lokale besturen afschaffen. Dienstverlening wordt afgedaan als bevoogding.

Het bouwbudget in Moorsel werd met crowdfunding bijeengeschaapt. Vijf architectenteams bogen zich tijdens de Open Oproep over de opdracht. De Belgisch-Nederlandse architecten De Kort Van Schaik-Van Noten overtuigden. Glashelder legden ze het gebouw als een langgerekte muur naast de tuin. Het trefcentrum scharniert subtiel tussen straat en park.

Een licht uitkragend dak geeft een pad aan naar een achtergelegen, intieme bomentuin tussen twee muren. Helemaal op het eind van het terrein wordt de tuinmuur weer gebouwd. In het talud naar de straat zit het jeugdlokaal over twee verdiepingen geschoven. Vanuit het park lijkt het niet meer dan een paviljoen.

Met zijn betonnen muren, plafonds met houten balken en glazen puien ademt het ontmoetingsgebouw de modernistische geest van Mies van der Rohe's Barcelona paviljoen. Dankzij genereuze hedendaagse architectuur lijken het dorp, de pastoorswoning en de parktuin door dit trefcentrum zichzelf te hebben heruitgevonden.